

Informatienota voor de raad

Datum 7 oktober 2021

Onderwerp	Informatienota deradicalisering
Versienummer	-

Portefeuillehouder M. van Willigen

Informant M. Kappert

Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Telefoon 038 498

Email M.Kappert@zwolle.nl

Bijlagen 1. Informatienota anti-discriminatiebeleid

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de wijze waarop het college invulling geeft aan het voorkomen van radicalisering.

Datum 7 oktober 2021

Inleiding

Naar aanleiding van (1) de moord in Parijs op dhr. Paty, een docent geschiedenis die tijdens een les over vrije meningsuiting cartoons uit Charlie Hebdo heeft laten zien en (2) de bedreiging van twee docenten uit Rotterdam en 's Hertogenbosch hebben Swollwacht, VVD en CU in november 2020 gevraagd naar de wijze waarop het college dit soort radicalisering in Zwolle probeert te voorkomen. Het onderzoek van het Verweij-Jonkerinstituut naar voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle, waarvan u in november 2018 heeft kennisgenomen kwam daarbij ter sprake. Ook heeft u destijds kennis genomen van de wijze waarop de aanbevelingen in 2018 opgepakt werden door het College. De burgemeester heeft anno 2020 toegezegd dat er in 2021 een informatiebrief komt waarin wordt geschetst welk deradicaliseringsbeleid en anti-discriminatiebeleid wordt uitgevoerd.

Kernboodschap

Uit onderzoek van het Verweij-Jonker Instituut (2018) bleek dat er geen sprake is van een brede voedingsbodem van radicalisering in Zwolle. Het instituut adviseerde ons in te zetten op (1) signaleringsstructuren optimaliseren en wijknetwerken versterken, (2) deskundigheidsbevordering voor professionals, (3) weerbaarheid vergroten onderen jongeren, (4) het proces van melding tot persoonsgebonden aanpak continueren. Wij hebben de afgelopen jaren niet meer meldingen betreffende radicalisering ontvangen die om intensivering of andere maatregelen vragen. We blijven inzetten op deze vier punten om de kans op radicalisering en eventueel daaruit voortvloeiend extremisme te voorkomen.

Toelichting

Het anti-discriminatiebeleid en (de-) radicaliseringsbeleid is een reguliere taak binnen het veiligheidsveld en maakt eveneens integraal onderdeel uit van de inzet vanuit de hervormingsagenda Sociaal Domein: spoor 1 “Een sterke sociale basis”. Het is verder goed om een aantal begrippen te definiëren. De Expertise-unit Sociale Stabiliteit¹, een kennisinstituut van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, definieert radicalisering als de bereidheid om diep ingrijpende veranderingen in de samenleving, op ondemocratische wijze, na te streven. Als iemand daarbij geweld toestaat of gebruikt om deze veranderingen door te voeren is sprake van extremisme. In een proces van radicalisering kan extremisme weer leiden tot terrorisme. Dit definiëren we als het ontwrichten van de samenleving middels aanslagen en het zaaien van angst om ideologische overtuigingen op te dringen. Discriminatie wordt gezien als één van de factoren die kan leiden tot radicalisering en extremisme. Verder wordt gesproken over het wij-zij denken als aanleiding voor radicalisering, dat meestal in verband gebracht wordt met polarisatie. Tegenstellingen tussen groepen in de samenleving worden sterker, mensen komen steeds meer tegenover elkaar staan. Polarisation kan ontstaan tussen uiteenlopende groepen in de samenleving. Bijvoorbeeld tussen etnische-culturele-religieuze groepen, maar ook tussen arm en rijk of laag- en hoogopgeleiden. Het Coronabeleid heeft de afgelopen twee jaar ook tot polarisatie geleid.

¹ [Home | Socialestabiliteit](#)

Datum 7 oktober 2021

Preventief beleid

Aanpak Radicalisering

Onze aanpak is erop gericht om vroegtijdig signalen van radicalisering op te vangen en hierop te interveniëren. Bij concrete signalen treden wij, met relevante partners, effectief op. We lichten dit hieronder verder toe.

Lijn 1: Signaleringsstructuren optimaliseren en wijknetwerken versterken

De toenemende diversiteit in de wijken wordt onderkend in de vastgestelde Hervormingsagenda Sociaal Domein. Het tegengaan van trends van verharding en polarisatie is onderdeel van deze Hervormingsagenda, binnen het spoor “een sterke sociale basis”. Binnen dit spoor is de volgende opgave beschreven:

‘Voorkom grotere mate van ongelijkheid en polarisatie, de sociale basis bevordert inclusie. We vinden het belangrijk dat iedereen in Zwolle, ongeacht leeftijd, ziekte of beperking, achtergrond, geloofsovertuiging mee kan doen en participeert. Tegelijkertijd is het voor de een veel moeilijker om een woning te bemachtigen dan voor een ander, zien we grote verschillen in gezondheidsvaardigheden, groeiende ongelijkheid op scholen. We zetten in op het bevorderen van inclusie en acceptatie van verschillen. Zwolle is en wil een stad blijven waar niemand zich buiten gesloten of gediscrimineerd voelt.’

In oktober 2020 is een start gemaakt met de uitwerking van de pijler Samen verder bouwen. Het bouwen van een sterke sociale basis is een complex samenspel van inwoner, vrijwilligers, bestuurders, professionals, college, raad en ambtenaren. Hier hebben we uitvoering aan gegeven door te starten met de gesprekstafels en de bestuurlijke tafels Sociale basis. Ook de opgave die zojuist beschreven is onderdeel van de agenda van de tafels.

Professionals die eerstelijns contacten hebben met onze inwoners zoals de leerplichtambtenaar, de deelnemers aan het sociaal wijk team, politiemedewerkers, jeugdwerkers van welzijnsorganisaties en docenten werken in diverse netwerken samen. Zij en andere sleutelfiguren uit de wijken, zoals vertegenwoordigers van moskeeën of van verenigingen sluiten regelmatig aan bij uiteenlopende wijknetwerken. Een voorbeeld daarvan is het ‘islamitisch netwerkoeverleg’.

Over het anti-discriminatiebeleid bent u op 21 april jl. geïnformeerd middels een informatienota die als bijlage bij deze nota is gevoegd. Naar aanleiding van de informatie-avond met de gemeenteraad op 6 september jl. zijn nieuwe partijen uitgenodigd voor de Zwolse alliantie tegen discriminatie. Het blijkt dat veel organisaties en bedrijven ‘onbewust onbekwaam’ zijn op het thema. Dit hiaat willen we aanpakken. We werken met het MKB Nederland regio Zwolle aan een toolkit daarvoor. Met de alliantie willen we ook actief werken aan het informeren en verbinden van organisaties. Bijvoorbeeld door het organiseren van keti-koti dialoogtafels.

Datum 7 oktober 2021

Lijn 2: Deskundigheidsbevordering voor professionals

Zorgen rondom personen willen we zo vroeg mogelijk signaleren om te voorkomen dat zorgwekkend gedrag zich ontwikkelt naar gevaarlijk gedrag. We hebben daarom de laatste jaren dit thema expliciet onder de aandacht gebracht bij functionarissen die onderdeel zijn van de signaleringsstructuur die zojuist is beschreven. Processen van radicalisering en extremisme zijn complex, ingewikkeld en bovendien aan verandering onderhevig. Soms zijn zij latent, soms manifest, en verschijnen in verschillende gedaanten. Er is daarom specialistische kennis voor nodig om dit te herkennen: om feiten te onderscheiden van fabels en beelden, om stigmatisering te voorkomen, en om te weten hoe je moet handelen. Om up-to-date te blijven volgen de professionals kennisbijeenkomsten, zoals congressen, symposia en zogenoemde kennislabs. Daarnaast bieden we het lokale veld, met behulp van ministeriële gelden, ook trainingen aan om de bewustwording en het signaleringsvermogen te vergroten. Inmiddels zijn meer dan 270 professionals, werkzaam bij verschillende organisaties, getraind. Naast algemene trainingen worden trainingen aangeboden over specifieke onderwerpen zoals rechts- en links extremisme en aan specifieke doelgroepen zoals GGZ professionals. Ten slotte werken we diversiteit-sensitief. Zo houden we bij het samenstellen van het sociaal wijkteam rekening met het verschil in achtergrond van de individuele professionals, om zodoende beter aan te kunnen sluiten op diversiteit in de wijken.

Lijn 3 : Weerbaarheid vergroten onder jongeren

Onze jeugd- en jongerenwerkers, welzijnswerkers en opbouwwerkers zetten wijkgeicht in op het directe contact met de jongeren waarbij zij in het bijzonder investeren op de relatie met kwetsbare jongeren en jongeren met een niet-westerse achtergrond. Er is een aantal projecten gestart waar de weerbaarheid van de kinderen en jongeren wordt vergroot waaronder THINK en het Marietje Kessels project. In Zwolle krijgen jongeren op een aantal middelbare scholen zogenoemde THINK-lessen. Dit is een sociaal-emotionele leerlijn met als doel het probleemoplossend vermogen van jongeren te vergroten. In deze lessen is onder meer aandacht voor aspecten die relatie hebben met het wij-zij denken en discriminatie en door de lessen ontstaat een veiliger schoolklimaat. Leraren die er al mee werken vragen om uitbreiding van deze interventie en vanuit scholen die er nog niet meer werkten komt nu vaker het verzoek tot deelname blijkt uit het onderzoek 'Jeugdproblematiek in Zwolle' van bureau Beke (2021). Het college heeft de raad op 8 juli jl. met een informatienota over dit rapport en de voorgenomen route voor het vervolg geïnformeerd. Daarin is onder meer toegezegd om later dit jaar met een plan van aanpak te komen. Het college wil daarin ook aandacht besteden aan het effect van het Coronabeleid op de weerbaarheid van de jeugd. Beke heeft ook geconcludeerd dat de Zwolse jongerenwerkers de jeugd succesvol stimuleren hun schoolloopbaan op verschillende manieren te verbinden met hun leefwereld. Dit leidt tot meer cohesie tussen jongeren in de wijk. Het Deltion Jongeren Team (DJT) waarin het Deltion, het SWT, Trias en de Jeugd-GGZ integraal samenwerken helpt jongeren bij diverse hulpvragen waarbij de weerbaarheid ook een rol kan spelen. Het project Fakkeltit zet cultuur in om de weerbaarheid, de creativiteit, het welzijn en sociale competenties van jongeren te versterken. Hierdoor wordt voortijdig schooluitval voorkomen. Middels het project 'Make it' wordt deelname van jongeren aan de maatschappij en het arbeidsveld vergroot, jongeren hebben dankzij 'Make it' een grotere kans op het vinden van een stage, een baan of een andere dagbesteding. Andere projecten die de weerbaarheid van de jeugd vergroot zijn 'Match', 'Vrouwen coachen Meiden' en 'School's cool'.

Datum 7 oktober 2021

Lijn 4: Proces van melding tot persoonsgebonden aanpak

Meldingen worden besproken in een regionale weegploeg waarin het Zorg- en Veiligheidshuis, politie, Openbaar Ministerie en gemeente vertegenwoordigd zijn. Op het moment dat de weegploeg van oordeel is dat een melding nader moet worden bekeken, wordt de melding geagendeerd als een casus in het casusoverleg van de Regionale casustafel extremisme en polarisatie, onderdeel van het Zorg- en Veiligheidshuis. In dit overleg wordt de casus integraal geduid en een gezamenlijke strategie bepaald. Aan de Regionale casustafel nemen verschillende partijen deel waaronder het Zorg- en Veiligheidshuis, de gemeente, politie, openbaar ministerie, Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding & Veiligheid, Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming Overijssel. Hoewel het om beperkte aantallen meldingen en casussen gaat, is de intensiteit in de aanpak hoog. Dit komt mede door de complexiteit die gepaard gaat met het goed kunnen duiden van de problematiek.

Consequenties

Geen

Financiën

Geen

Communicatie

Geen

Vervolg

De wijze waarop radicalisering wordt voorkomen en bestreden wordt gecontinueerd. Het onderzoek van Beke naar de jeugdproblematiek in Zwolle raakt het onderwerp radicalisering en extremisme. Dit onderzoek is uitgevoerd vanuit de wens om ondermijnende criminaliteitsvormen tegen te gaan. Professionals constateerden dat de betrokkenheid van jongeren bij zware criminaliteit in zijn algemeenheid groter is geworden in de loop der jaren. Extremisme, als mogelijk gevolg van radicalisering, is één vorm van criminaliteit. Beke heeft een aantal aanbevelingen gedaan waarmee de jeugdketen versterkt kan worden. Gehoor geven aan deze aanbevelingen gaat ook helpen bij het voorkomen van radicalisering. Binnenkort legt het college u een plan van aanpak voor waarmee uitvoering kan worden gegeven aan de door Beke gedane aanbevelingen.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Datum 7 oktober 2021

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

Secretaris, Dick Emmer